

ФАКУЛТЕТ ДРАМСКИХ УМЕТНОСТИ
БЕОГРАД

01 NOV 2021			
Број	Број	Примок	Вредност
	1268/1		

Научно веће
Факултет драмских уметности
УУ, Београд

ИЗВЕШТАЈ

Комисије са оценом испуњености услова за стицање избора у звање научни сарадник др Миље (р. Стијовић) Јеленић

На основу предлога Научног већа Факултета драмских уметности, а према Одлуци Наставно-уметничко-научног већа ФДУ (бр.2/1031 од 14.10.2021) Комисија за оцену испуњености услова за избор у научно звање кандидата др Миље (р. Стијовић) Јеленић: др Невена Даковић, ред. проф. Факултета драмских уметности у Београду, др Милена Драгићевић Шешић, проф. емерита Факултета драмских уметности у Београду и др Дијана Метлић, ванр. проф. Академије уметности у Новом Саду, подноси Научном већу ФДУ Извештај, у складу са критеријумима утврђеним Правилником о стицању истраживачких и научних звања ("Сл. гласник РС", бр. 159/2020).

1) Име и презиме кандидаткиње, подаци о садашњем и претходном запослењу

Др Миља (р. Стијовић) Јеленић (1987), дипломирала је на Филозофском факултету у Београду 2009. године на Одељењу за историју уметности, на Катедри за заштиту наслеђа и музеологију (*Знак питања за београдске кафане*, ментор др Драган Булатовић) и тиме стекла звање дипломираног историчара уметности. Докторирала је такође на Филозофском факултету (Одељење за историју уметности) Београдског универзитета 2015. године са дисертацијом *Музеј Томе Росандића у Београду* (ментор др Ненад Радић). У статусу докторанда у периоду 2010–2015. године учествовала је у извођењу наставе на предметима Музеологија и Историјски модели музеализације. Од 2009. године активно делује као независни истраживач и учествује на научним конференцијама у земљи и иностранству.

Миља (р. Стијовић) Јеленић запослена је као кустос у Југословенској кинотеци од априла 2017. године, а звање вишег кустоса стекла је у децембру 2020. године у Народном музеју под менторством проф. др Симоне Чупић. На позив Министарства културе и информисања Републике Србије 2017. године, постаје члан Експертског тима за дигитализацију културне баштине и активно учествује у креирању и писању Смерница за дигитализацију културног наслеђа у Србији, као и Правилника о дигитализацији културног наслеђа. Као члан Експертског тима дала је изузетан допринос системском развоју дигитализације филмске баштине Републике, посебно

кроз успостављање кровног Информационог система филмске и аудио-визуелне грађе. (Информационим системом управља Југословенска кинотека као централна државна установа заштите филмског наслеђа, а поштовање правила система и депоновање грађе постаје правна обавеза.)

Као сарадница Централног института за конзервацију у Београду (2014–2017) била је уредница публикације *Отворени приступ музејској документацији у Србији - искуства, изазови и потенцијали* (2016). Искуство историчара уметности, музеолога и херитолога обогаћује и усавршава активно учествујући на бројним међународним и националним конференцијама, семинарима и радионицама. Њена тематска опредељења позиционирана су у пресеку Студија филма и медија и Музеологије, наткриљена студијама културе и подржана њеним радом у Југословенској кинотеци. Као кустос Југословенске кинотеке развија моделе музеализације филма, наративност филмских и кинематографских чињеница као културног наслеђа, дигиталне хуманистике у смислу дигитализације филма и шире културног наслеђа.

У досадашњој професионалној каријери и научно истраживачком раду, кандидаткиња је створила и промовисала области филмске музеологије и кустоских пракси (до тог тренутка практично непостојећих у Србији) и квалитативно и легислативно унапредила актуелну и развијајућу област дигитализације филмског наслеђа. Овај трандисциплинарни „маневар“ поставља Студије културе, Студије филма и дигиталне хуманистике у центар њеног рада и истраживања и успоставља јасно разграничење у односу на матични Филозофски факултет. Истовремено, ово измештање рада и интересовања образлаже и аргументује њено обраћање Факултету драмских уметности/Институту за позориште, филм, радио и телевизију за спровођење поступка избора у звање.

2) Кандидаткињина библиографија са референцама .

M31

Стијовић, М. (2013) „Градови по собама виртуелне меморије“, у: *Простори памћења : зборник радова. Том 2, Уметност - Баштина = Spaces of memory : collection of works, Art - Heritage*, ур. Драган Булатовић, Милан Попадић. Београд: Филозофски факултет, стр. 272-278. ISBN – 978-86-88803-34-2.

M42

Стијовић, М. (2015) *Музеј Томе Росандића у Београду*. Нови Сад: Војвођанска академија наука и уметности, број страница: 202. ISBN 978-86-80114-02-6.

M44

Stijović, M. (2018) „Мапа ubistava kao muzej na otvorenom“, у: *UMETNIK* : fusnote 2012-2017: publikacija povodom petogodišnjice UMETNIK*-a = footnotes 2012-2017: publication on the occasion of the 5 years anniversary of UMETNIK* / uredio/edited by UMETNIK**, str. 140-146. ISBN 978-3-200-05518-6.

M45

СТИЈОВИЋ, М. (2015), „Доступност фото-документације“ у: *Препоруке за стварање и управљање дигиталном фото-документацијом у институцијама заштите културног наслеђа Србије*. Београд: Централни институт за конзервацију, стр. 115-119. ISBN 978-86-6179-039-3.

M49

СТИЈОВИЋ, М. (ур.) (2016), *Отворени приступ музејској документацији у Србији : искуства, изазови и потенцијали*. Београд: Централни институт за конзервацију, број страница 109. ISBN 978-86-6179-042-3.

M51

СТИЈОВИЋ, М. (2011) „Jazz Age Image“, *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, бр. 131, стр. 173-186.

СТИЈОВИЋ, М. (2016) „Знак питања за београдске кафане“, *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, бр. 151, стр. 204-226. DOI/ISAN 10.5937/kultura1651204S.

Јеленић, М. (2021) „ПОГЛЕД У МУЗЕЈ(У): Југословенска кинотека и „НАШ МУЗЕЈ ФИЛМА“ [The Gaze in the Museum of the Yugoslav Cinematheque and in “The Our Museum of Film”] *Зборник радова Факултета драмских уметности*, бр. 39, стр. 161-171.

M64

Аћимовић, М., СТИЈОВИЋ, М. (2016) „Стварање и управљање дигиталном фото-документацијом у установама заштите културног наслеђа“, у: књига апстраката: *Четрнаеста конференција са међународним учешћем "Дигитализација националне баштине, старих записа, из природних и друштвених наука и дигитална хуманистика"*, Математички факултет, Универзитет у Београду, Београд

M70

Одбрањена докторска дисертација: СТИЈОВИЋ, М., *Музеј Томе Росандића*, Филозофски факултет, Универзитет у Београду, 2015, број страница: 221

M107

Кустоски рад, Југословенска кинотека, Београд, Србија (изабране изложбе):

- „Оливера Марковић - Изблиза“, ауторска изложба, реализована у Југословенској кинотеци у Узун Мирковој (20.05-31.08.2017)
- „Нови симболи толеранције“, Хартефакт, реализована у Југословенској кинотеци у Узун Мирковој (2017)
- „Gattinoni - Todorović“, у Југословенској кинотеци у Узун Мирковој (16-24.11.2017)
- „Confronti / Poređenja“, у Југословенској кинотеци у Узун Мирковој (16-24.11.2017)
- „112 година кинеског филма“, Ракурс компанија, Кинески музеј филма у Пекингу и Југословенска кинотека (25.09-15.11.2017)
- „Come together/Zajedno: 180 godina diplomatskih odnosa između Srbije i Ujedinjenog Kraljevstva“, у Југословенској кинотеци у Узун Мирковој (18.10-19.11.2017)
- Изложба фотографија и слика српских и јапанских аутора на тему ТАБУ, ауторски концепт, у Југословенској кинотеци у Узун Мирковој (14.11-30.11.2017)
- „Београд-Холивуд“ фотографије Слободана Шијана (април 2019)

- „Између два света”, фотографије Душана Аранђеловића, IV београдски месец фотографије (април 2019).
- „Кораци” Алфреда Пирија, (мај 2019)
- „Визије снова“ ТКВ, изложба поводом ЈСФФ-а (октобар 2019)
- Изложба цртежа из *Књиге снова* Федерика Фелинија, поводом стогодишњице рођења Федерика Фелинија (јануар 2020)
- Нова стална поставка Југословенске кинотеке, носилац пројекта (јануар 2020)
- „Mad about Hollywood”, Институт Сервантес и Југословенска кинотека (јул 2021)

M121

- Смернице за дигитализацију културног наслеђа Републике Србије, Министарство културе и информисања, 2017
- Правилник о ближим условима за дигитализацију културног наслеђа, 2018

3) Анализа радова који кандидаткињу квалификују у предложено научно звање (до пет најзначајнијих научних остварења у периоду од последњег избора у научно звање)

1. Јеленић, М. (2021) „ПОГЛЕД У МУЗЕЈ(У): Југословенска кинотека и „НАШ МУЗЕЈ ФИЛМА”[The Gaze in the Museum of the Yugoslav Cinematheque and in “The Our Museum of Film”] *Зборник радова ФДУ*, бр. 39. стр. 161-171. **(M51)**

У настојању редифинисања појма „музеј”, Кандидаткиња за студију случаја узима Југословенску кинотеку, чиме наглашава сложеност и слојевитост процеса музеализације филма. Оснивање ове националне институтције, је у том кључу управо почело од архивске целине, а окончано је оснивањем музеја, који је до данашњих дана био и остао музеј покретних слика, у суштинском значењу светских филмских архива – (кинотечки) биоскоп. Комплексност читања презентације филма је даље у раду препозната у новој сталној поставци која је понела назив „Наш музеј филма“ (ауторка др Миља Јеленић) и која је награђена престижном наградом НК ICOM-а. Утврђујући вишеслојеност читања филма у овом обухватном музеју, ауторка потцртава сложеност презентације филма у периоду од окончања живота у биоскопу, а пре уласка у трезоре установе која га баштини. Филм „живи и пролази“ кроз низ простора, мапирајући разноврсне односе (музејског) наратива и простора те постајући свестрани изложбени артефакт. Позивајући се на рецентну литературу, ауторка скреће пажњу на различите текстове студија филма и излагачких, музејских и кустоских пракси.

2. Стијовић, М. (2016) „Знак питања за београдске кафане“, *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, бр. 151, стр. 204-226. DOI/ISAN 10.5937/kultural1651204S. **(M51)**

Текст актуелизује појам нематеријалне културне баштине кроз анализу статуса старих београдских кафана којима прети нестајање. Главна нит рада је покушај одређивања места и значаја кафане као нематеријалне културне баштине с обзиром на вишевековну присутност у животу главног града. На почетку, кафана се посматра као

споменик културног добра за кога је неопходно одредити главна својства да би се дошло до утврђивања вредности. Тако сагледана, кафана може бити и споменик културе али и трезор нематеријалне културне баштине. У наставку, рад хронолошки прати историју кафана у Београду дугу пет векова, уз нагласак на мултифункционалности која је представља као институцију од вишеструког значаја. На крају ауторка објашњава да старе кафане треба сачувати од уништења и глобалистичке “стандардизације” пре свега у циљу заштите националног-културног идентитета, и сходно томе сугерише правце заштите.

3. Стијовић, М. (2011) „Jazz Age Image“, *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, бр. 131, стр. 173-186. „Jazz Age Image“, *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, бр. 131, 2011, стр. 173-186. ISSN 0023-5164. (M51)

Ауторка детаљно анализира врсте визуелне презентације цеза од рекламних плаката и огласа у новинама, преко “светлећих” реклама, фотографије, омота плоча и филма. Теме визуелних презентација су извођачи, њихови инструменти, популарни оркестри, цез клубови... Рад јасно аргументује фотографију као привилеговани начин визуелне презентације цеза па препознати визуелни идентитет, даље, користи као инструмент за читање једне епохе, утицаја једне уметности на другу, као и њихову тесну корелацију.

4. Стијовић, М. (2013) „Градови по собама виртуелне меморије“, у: *Простори памћења : зборник радова. Том 2, Уметност - Баштина = Spaces of memory : collection of works, Art - Heritage*, ур. Драган Булатовић, Милан Попадић. Београд: Филозофски факултет, стр. 272-278. ISBN – 978-86-88803-34-2. (M31)

Кандидаткиња истражује методологију *ars memorative* на примеру архитектуре савремених соба, ходника, прозора и врата дигиталног света. Методологије уметности сећања преноси на дигитални свет и на уметност сећања савременог света, долазећи до питања: Које су предности виртуелних соба? Да ли су ту за све кориснике који их обилазе? Да ли је реч о својеврсним музеалијама у виртуелном музеју? Даље се задржава на Остеновом запажањима о култури сећања, као и о његовим „апокалиптичарима и јеванђелистима дигитализације“. Користећи примере Вендерсове *Лисабонске приче (Lisbon Story, 1994)* и Google earth-а кандидаткиња критички разматра да ли још увек трагамо за идеалним форматом сећања – за заједничким сећањем којем припада све оно што подразумевамо и означавамо појмовима ‘данас’, ‘будућност’ и ‘прошлост’.

5. Стијовић, М. (2015) *Музеј Томе Росандића у Београду*. Нови Сад: Војвођанска академија наука и уметности, број страница: 202. ISBN 978-86-80114-02-6. (M42)

Монографија *Музеј Томе Росандића у Београду* је обухватна, мултиперспективна студија музеја утемељена на тези да је реч о јединственом примеру куће уметника која је претворена у музеј. Ауторка прати историјски развој кућа уметника, својеврсних храмова сопства и тоталних уметничких дела, које прерастају у музеје; открива

музеализацију приватног живота, у овом случају уметника кроз простор његовог дома који је тестаментом оставио граду Београду. Монографија, први пут на овим просторима, детаљно анализира специфичност музеализације историјских кућа, њихову типологију и генезу, као и потенцијале који се крију иза адекватне презентације куће уметника која је постала музеј. Сегменти троделне структуре, биографски, уметнички и музеолошки, имају за циљ да тумаче простор, уметничка дела и сачуване предмете чиме консеквентно тумаче рад и живот уметника и биографију. „Прустовским апаратом” у трагању за погледом кроз предмет који служи као окидач сећања, рад представља неискоришћени потенцијал ревитализације историјских кућа уопште. Прво поглавље, *Кућа*, прати развој уметника, његово младалачко трагање за уметничким исказом и приватним простором, жену у његовом атељеу, настајање идеје о кући све до њене реализације. Друго поглавље, *Атеље*, у кратком осврту се бави уметничком делима Томе Росандића, наглашавајући поред маузолеја за породицу Петриновић, и његова друга два значајна дела – „Играли се коњи врани” и „Ессе homo”, која чине уједно и засебна подпоглавља. Овај део се симболично завршава са “Ессе homo”, представљајући кроз скулптуру, која заузима централно место на уласку у Музеј, самог вајара и његову личност, његов однос према друштвеним и историјским збивањима, сумирајући награде и признања која су уследила после Другог светског рата. Треће поглавље, *Музеј*, бави се свим особеностима које овај музеј чине ретким и уникатним. Део је посвећен легатима у Србији, уз кратак преглед регулативе како би се осветлио овај вид баштињења културног блага, део компаративној анализи са сличним светским примерима. Последње поглавље даје основе за ревитализацију овог драгоценог музеја.

4) Цитираност објављених радова кандидаткиње

Укупна цитираност:

Google.scholar Cited by Year

„Jazz Age Image“, у: *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, бр. 131, 2011, стр. 173-186. ISSN 0023-5164 2 2013

„Знак питања за београдске кафане“, у: *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, бр. 151, 2016, стр. 204-226 2 2020

5) Оцена самосталности кандидаткиње уз детаљно образложење

Др Миља (р. Стијовић) Јеленић је као млада истраживачица у досадашњем научно-истраживачком раду остварила иновативне квалитативне и значајне квантитативне резултате, што показује њена библиографија радова, односно десет референтних јединица. Индекс научних компетенција др Миље (р. Стијовић) Јеленић износи **34,5**.

Кандидаткиња је у ширем смислу посвећена истраживањима у области културе, посебно филма и дигитализације (истраживање далекосежног циља који се крије у потенцијалу Отвореног приступа и дигиталној писмености), са ужим усмерењем на теорије заштите (филмског, визуелног) наслеђа и/или херитологије. У центру

професионалних и научних интересовања је музеализација филма и популарне културе – који истовремено фигурирају као сегменти приватних живота – затим баштињење кинематографије, те наративизација „филмских и кинематографских чињеница“. Потоње феномене прати током преображаја у културна и музејска артефакта, у наративе и текстове културе сећања. Укупним радом, др Мија Стијовић доприноси научним истраживањима укорењеним у пољу друштвено-хуманистичких наука – Студија културе, Студија филма и медија, Дигиталне хуманистике, Студија националног (и културног) идентитета и студија сећања.

У широком истраживачком обухвату, др Миља (р. Стијовић) Јеленић пратећи развој општег тренда дигитализације уметности доприноси теоријском и критичком поимању дигитализације културне баштине у Србији као и практичној законској и стручној регулативи. Поред објављених научних и стручних радова, учешћа у раду експертског тима за дигитализацију, континуиране сарадње са колегама из културних центара и низа реализованих изложби као најважнији допринос у пољу Студија филма треба издвојити награђену музејску поставку *Наши музеј филма*. У складу са светским решењима музеја филма нова поставка је јединствени преглед конструкције националног културног идентитета кроз историју „седме уметности“ на нашим просторима.

б) Ангажовање кандидаткиње у руковођењу научним радом, квалитативни показатељи кандидатовог научног ангажмана и његовог доприноса унапређењу научног и образовног рада у области за коју се бира

Стијовић, М. (ур.) (2016), *Отворени приступ музејској документацији у Србији: искуства, изазови и потенцијали*. Београд: Централни институт за конзервацију, број страница 109. ISBN 978-86-6179-042-3.

Кандидаткиња је уредница публикације *Отворени приступ музејској документацији у Србији - искуства, изазови и потенцијали* објављене у децембру 2016. године. Реч је о једном од првих радова који пружају преглед и смернице за политике отвореног приступа у установама културе широм света а који се и посебно бави оценом тренутног стања, концептима и праксама у српским установама заштите наслеђа. Публикација је реализована у сарадњи са Мелон Фондацијом (Mellon Foundation) из Њујорка, као и са истраживачима Кристин Кели (Kristin Kelly) и Јорисом Пекелом (Joris Pekel), који су дали права за превод њихових студија (под лиценцом Creative Commons Attribution-ShareAlike 3.0). Публикација је намењена установама заштите културног наслеђа у Србији, а њен квалитет потврђују рецензије и стављање публикације (2020) на листу обавезне литературе за полагање државног испита у Народном музеју у Београду.

Принципе постављене у овој публикацији кандидаткиња је практично применила и верификовала током припреме и постављања музејске поставке *Наши музеј филма*, која је јединствена и у региону. Истовремено, успешно је повезала класично образовање историчара уметности, искуство у заштити културне баштине са темама Студија филма, Историје националног филма, Музеализације филмског наслеђа и Дигитализације националне културне баштине са циљем очувања националног идентитета.

7) Квантитативна оцена кандидаткињиних научних резултата која мора задовољити минималне услове дате у посебним табелама за поједине групације наука (Прилог 4. Правилника)

Диференцијални услов - од првог избора у претходно звање до избора у звање	Потребно је да кандидат има најмање 16 поена , који треба да припадају следећим категоријама	
Обавезни (1)	$M10+M20+M31+M32+M33+M41+M42+M43+M44+M45+M51+M52$ (неопходно 10 бодова)	$1 \times M31 = 3,5$ $1 \times M42 = 7$ $1 \times M44 = 3$ $1 \times M45 = 1,5$ $3 \times M51 = 9$ УКУПНО = 24
Обавезни (2)*	$M11+M12+M13+M14+M21+M22+M23+M24+M31+M41+M42+M51$ (неопходно 7 бодова)	$1 \times M31 = 3,5$ $1 \times M42 = 7$ $3 \times M51 = 9$ УКУПНО = 19,5
Научни сарадник	Остварено укупно (неопходно укупно 16 бодова)	$1 \times M31 = 3,5$ $1 \times M42 = 7$ $1 \times M44 = 3$ $1 \times M45 = 1,5$ $1 \times M49 = 1$ $3 \times M51 = 9$ $1 \times M64 = 0,5$ $1 \times M70 = 6$ $1 \times 121 = 3$ УКУПНО = 34,5

8) Закључак са предлогом за одлучивање упућен надлежном већу, са назнаком оригиналног научног доприноса кандидаткиње из шире и уже научне области (гране и дисциплине) из које кандидаткиња стиче звање

Научно истраживачки рад др Миље (р. Стијовић) Јеленић окренут је најширем пољу Студија културе односно областим прожимања Студија филма, Студија уметности и књижевности, савремених дигиталних технологија и комуникација, те дигитализације културног наслеђа, музеализације и баштињења. Њена докторска дисертација је једна од првих студија куће уметника, „историјске куће“, која је претворена у музеј.

Допринос кандидаткиње чита се и кроз њено стручно и научно деловање. Проблеме које запажа кроз свој рад у струци теоријски проблематизује и представља у научним круговима уз стално праћење нови сазнања Студија филма, светске музеолошке и кустоске праксе и дигиталне хуманистике. Најзначајнији допринос је свакако реализација нове сталне поставке Југословенске кинотеке која користи иновативну вишеслојност презентације филма у овој архивско-изложбеној институцији као и развој пратеће теорије која повезује различита истраживачка поља филма, медија, музеја и културе.

Имајући у виду остварене резултате др Миље (р. Стијовић) Јеленић, и извршавајући задатак који нам је поверило Научно веће, Комисија препоручује и упућује на усвајање Предлог за избор др Миље (р. Стијовић) Јеленић у научно звање: научни сарадник из области друштвено-хуманистичких наука, за ужу научну област: студије културе.

У Београду, 20. октобра 2021.

Чланови Комисије

др Невена Даковић, ред. проф.

Факултет драмских уметности у Београду

др Милена Драгићевић Шешић, проф. емерита

Факултет драмских уметности у Београду

др Дијана Метлић, ванр. проф.

Академија уметности у Новом Саду